

3.3.3. Bevisførelse

I forbindelse med lovændringen i 1994 overvejede Justitsministeriet, om der kunne være grund til at udvide adgangen til at dokumentere den tiltaltes forklaringer til politirapport under domsforhandlingen (det vil sige oplæse og anvende dem som bevis), så disse oplysninger kunne indgå som grundlag for rettens afgørelse i sagen (jf. Folketingstidende 1993-94, tillæg A, sp. 8055-8056). Det hedder herom i lovforslagets bemærkninger:

»Justitsministeriet har overvejet, om der i forbindelse med nyordningen kan være grund til at udvide adgangen til dokumentation af den tiltaltes tidligere forklaringer til politirapport under sagen for derved at kunne bibringe retten også disse oplysninger som grundlag for afgørelsen i sagen. Det følger af bestemmelsen i retsplejelovens § 877, jf. § 939 og § 928, at der i de her omhandlede sager normalt ikke kan ske dokumentation af selve tiltaltes forklaring til politirapport. Som nedenfor beskrevet, vil ordningen imidlertid først og fremmest komme til at omfatte sager om spiritus- og promillekørsel og kørsel i frakendelsestiden samt andre mindre, ukomplicerede straffesager, hvor straffen udmåles takstmæssigt. I disse sager kan den tiltaltes forklaring næppe antages at være af større betydning for rettens afgørelse af sagen. Hertil kommer, at det kan give anledning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder generelt at tillade sådan dokumentation af den tiltaltes forklaring til politirapport i udeblivelsstilfælde. Derimod kan politiets rapporttilførsler vedrørende omstændighederne ved lovovertrædelsen, herunder f.eks. tid og sted for kørslen og omstændighederne i forbindelse med pågribelsen, dokumenteres, således som det også i dag sker i praksis. Endvidere kan indhentede lægelige oplysninger f.eks. om spirituspromillen dokumenteres i retten.

Justitsministeriet har på denne baggrund ikke fundet det rigtigt at foreslå en særlig regel om adgangen til at dokumentere tiltaltes forklaring til politirapport. I de fleste tilfælde vil tiltaltes forklaring ikke være fornøden, og skønner retten, at forklaringen er påkrævet for en forsvarlig bedømmelse af sagen, vil det være rigtigst, at retten udsætter sagen med henblik på, at tiltalte kan komme til stede for at afgive forklaringen direkte for retten.«

Vestre Landsret har taget stilling til spørgsmålet om dokumentation af politirapporter i udeblivelsessager i en kendelse af 22. februar 1996 (Ugeskrift for Retsvæsen 1996, side 708). Under sagen, hvor der var rejst

tiltale for spirituskørsel, anmodede anklagemyndigheden – efter at retten havde tilladt, at sagen blev fremmet på trods af tiltaltes udeblivelse – om tilladelse til at oplæse rapporttilførsler om, at tiltalte havde ført bilen. Byretten afviste anklagemyndighedens anmodning under henvisning til, at det ved lovændringen i 1994 efter forarbejderne ikke var tilsigtet at udvide den hidtidige adgang til bevisførelse ved oplæsning af politiets rapporter, og at der ikke efter praksis forud for lovændringen blev givet tilladelse til, at bevisførelse om, hvorvidt tiltalte havde været fører af et køretøj, skete ved oplæsning af en rapporttilførsel i stedet for vidneførelse. Landsretten stadfæstede byrettens kendelse i henhold til grundene.

Med den foreslåede udvidelse af anvendelsesområdet for retsplejelovens § 847, stk. 3, nr. 4, fra 30 dages fængsel til 3 måneders fængsel sker der en udvidelse af de typer af straffesager, som vil kunne domsforhandles i tiltaltes fravær. Udvidelsen indebærer, at tiltaltes forklaring i videre omfang end tidligere må antages at kunne have en vis betydning for rettens afgørelse af sagen, uden dog at være så væsentlig, at retten af den grund bør udsætte sagen med henblik på, at tiltalte kan komme til stede, jf. pkt. 3.3.4. nedenfor.

Justitsministeriet kan på den baggrund tilslutte sig Advokatrådet, Dommerforeningen og Rigsadvokatens forslag om at give forsvareren – men ikke anklagemyndigheden – adgang til at dokumentere den tiltaltes forklaring til politirapport i sager, der fremmes efter § 847, stk. 3, nr. 4.

Formålet hermed er at sikre, at alle oplysninger, som kan bevirke et for tiltalte gunstigere resultat, kan indgå i sagen, selv om tiltalte ikke er til stede og kan afgive forklaring. Den foreslåede bestemmelse i § 877, stk. 2, nr. 6, giver forsvareren mulighed for at inddrage oplysninger til gunst for tiltalte i situationer, hvor sådanne oplysninger fremgår af tiltaltes forklaringer til politiet, uden i øvrigt at være af så afgørende betydning for skyldsspørgsmålet eller strafudmålingen, at retten af den grund bør udsætte sagen på, at tiltalte selv kan komme til stede.

Justitsministeriet er opmærksom på, at en ensidig adgang for forsvareren til at dokumentere tiltaltes forklaring udgør en fravigelse af princippet om anklagemyndighedens og forsvarrets ligestilling under straffesagens behandling (»equality of arms«). Justitsministeriet finder dog ikke, at dette vil være forbundet med væsentlige, principielle betænkeligheder, da fravigelsen sker til fordel for forsvarer, og da hensynet til en bedre oplysning af sagen bør veje tungt.

Anklagemyndighedens anmodning om dokumentation af tiltaltes forklaring til politirapport vil fortsat